

Inserati se sprejemajo in velja
kristopna vrsta

8 kr., če se tiska 1krat,

12 " " " " 2 " "

16 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedicija na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Florijansko
ulice št. 44.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto

Po dunajski nesreči.

Velikanska nesreča, ki je zadela dunajsko prebivalstvo, ter zbudila sočutje celega sveta, zlasti pa avstrijskih narodov, zamogla bi dati povod, da bi se narodi vendar enkrat spravili in si roke padali. V tem smislu piše poljski „Čas“, ter predlaga, naj bi se zmernejši Nemci približali desnici, sprejemši enakopravnost vseh narodov v svoj program. V resnici, iz plošnega sočutja, ki prihaja tudi iz slovanskih dežel, zamogli bi Dunajčani spoznati, da so si avstrijski narodi vkljub vsem prepirom vendar le bratje. Dunaj je bil dozdej glavno taborišče nemškoliberalne nestrpnosti. Tolika nesreča smela bi srca Dunajčanom omečiti, da bi svojeglavnost popustivši in hujšake odslովivši omogočili spravo narodov. Saj je od te sprave odvisen blagor, če ne obstanek cele države, in ravno glavnemu mestu Dunaju mora največ ležati na obznanju Avstrije, ker je Dunaj brez Avstrije zgubljen. Nedavno je „N. fr. Presse“ ščuvala proti Kronawettru, češ da on podpira tisto stranko, ki hoče Dunaj odstaviti kot glavno mesto, ter glavno moč razdeliti na glavne mesta raznih dežel. To je pa krivo mnenje. Federalizem, če bi se res upeljal, ne izključuje glavnega mesta; sicer smo pa od federalizma še dalje; nasprotno pa je največji sovražnik Dunaja tisti, ki moč Avstrije slabi z narodnimi prepiri ter še nje obstanek v nevarnost spravlja. Ko bi Dunajčani to spoznali, že davno bi bili odslովili nemško-liberalne kričake in pruske prijatelje v svoji sredi. (Bi znabiti, naj judov ne bilo. Vred.)

Nadalje je Dunaj veljal kot glavno taborišče liberalizma; našim poslancem na desnici

so največ to zamerili, da nočejo trobiti v liberalni rog ter še nekaj na vero držé.

Vsemogočni pokazal je zdaj tudi Dunajčanom, ki so lahkomišljeno cerkve zapuščali in veselice obiskovali, da je še vedno On gospodar nebes in zemlje. Bolj lahkomišljeni in lahkoživi nego hudobni Dunajčani bodo zdaj morda bolj resno misliti začeli in prejšnjo od judov podpihovano sovražstvo do katoliške cerkve in krščanskih nazorov se bo morda v pogledu na to grozno nesrečo umaknilo. Potem se bo tudi Dunaj ložej sprijaznil z nazori konservativnih poslancev, ki jih je do zdaj le zasmehoval, česar so pa največ krivi tamošnji skor izključivo od judov vredovani časniki, ki so ljudstvo leto in dan napajali s protikrščanskimi načeli. Ako bi glavno mesto šlo z lepim izgledom naprej ter se spreobrnilo k bolj krščanskemu življenju, potem bi to dobrodejno uplivalo tudi na druge mesta cele države, prišlo bi katoliško mišljenje zopet v čast in veljavo.

Mogoče je, da je ta strašna nesreča srca Dunajčanov stalno pretresnila, in v tem slučaju bi se dalo upati, da se bo sprava med narodi ložej dosegla. Ako bo pa nesreča kmalo pozabljena, ako se bodo Dunajčani v kratkem zopet vdali lahkoživnosti ter kakor poprej posmehovali se verskim rečem, ter polni napuha zaničevali druge, nenemške narode, potem je naše upanje do sprave prazno; grozni dogodek ostal bo brez blaživnih, npravnih nasledkov.

Mi nismo hoteli iz nesreče kovati političnega kapitala, Dunajčanom prepuščamo prosto voljo, naj bodo še naprej naši politični nasprotniki ali naj se nam približajo; izreči smo hoteli le upanje, da bi morda znal ta dogodek dobrodejno uplivati na spravo narodov, in sko

bi se to zgodilo, pustila bi nam grozna nesreča vsaj eno tolažbo.

S Pogorišča.

Z Dunaja 11. decembra.

Danes je četrti dan, kar je začelo v gledišči na ringu goreti, in še ni ogenj čisto zadušén. Znotraj še vedno gori in sinoči je plemen prav močno švigal skoz okna. Gasilci sicer neutrudljivo delajo, pa vendar ne morejo dosti opraviti, ker je treba velike previdnosti, da se ne pripeti nova nesreča. Židovje je vsled požara silno razjedeno in razpokano in bojé se, da bi se ne sosedlo; zato delajo zdaj podpore in bodo še le potem nekoliko varnejši zamogli v notranjem pospravljati žalostne razvaline in poiskati ljudi, ki so tam zakopani. Kolika nevarnost ljudem preti, ki imajo tam opraviti, priča naj bolj to, da se je danes ponoči zrušil kos zidu, ter zasul in končal 3 gasilce. Zato je ljudem vhod v pogorelo gledišče prepovedan, iz sosednih hiš pa se skoz okna vidi, kako se notri kadi in kako vse križem leži: osmojeni tramovi, železne podporne, šuta, vmes pa posamezni udje človeški, glave, roke, noge itd. Zares žalosten in grozen pogled!

Koliko ljudi je pri tej priliki žalostno smrt storilo, se natančno še ne ve. Pri policiji jih je bilo oglašanih 1300, ktere so pogrešali. Nekaj jih je pa med tem že zopet prišlo domu, ki niso bili v gledišči, skoraj pa smemo soditi, da jih je bilo zadušanih blizo 1000 oseb. Izvlekli so jih dozdej kakih 300, ki jih bodo danes na tihem prepeljali na centralno pokopališče ter jih jutri po veliki črni

Flavija.

Prizori krščanskega življenja iz četrtega stoletja.

A. Hurel. Pred. Vilinski.

(Dalje.)

XXIX.

Et sepultus est in inferno.

Eusebij, duša teh samostanov, razmišljal je, kako bi jima dal bolj redovniško podobo, t. j. kako bi svetni živelj razločil. On, ki je bil samotnik, mrtvilec, ni prerad videl tega, kar bi bil imenoval zmes pšenice in ljulike, ako je pristojno ljuliko imenovati one duše, ki so varnega koraka stopale po kristjanskem potu. Da svoj namen izvede, čakal je priložne ure. Ti živli so se morali preje nekoliko obrusiti, redovno življenje je moralo v teh hišah kali pognati samo iz sebe, preden je bilo moč postaviti uredbe in predpise. Posebno pa je bilo treba čakati, da se Flavija in Pretekstat odločita in znano je, kaj da je Eusebij v tem oziru želel in upal.

Ah, pa ta čas pokoja in sreče je imel biti le kratek. Ni še pozabljeno zversko rjute,

s katerim se je zlobni Luskij grozil, da bode svojim gostilcem še eno napredel. Odkar je bil odgnan, klatil se je okoli z Rufino, se-ukrivičensko, deležnico sovraštva in hudodelstva svojega. Lazil je okoli, kakor lev sv. pisma, ne, da išče plena, ampak da najde godni trenutek, plen ugrabiti in požreti. Za ta namen so mu služila najhudoobniša sredstva in najmalopridniše nastave. Izmed vsega tega orožja bilo je obrekovanje še najnedolžniše. Pametnejši ga niso verjeli, a slabji, ki niso poznali grehov tega moža, niti njegove kazni, ki so le to videli, je bil v dotiki s Flavijo pa Eusebijem, ti so mu veliko, vse verjeli.

„Notranje življenje v obedeh samostanih, je kvasil, da je tako nesnosno, pohujšljivo postalo, da se je z Rufino radovoljno izselil iz te Sodome. Zato ga pa tako črtijo in sovražijo prejšnji gostilci njegovi. Dolžnost mu je, to sprieno kristjanstvo, to licemersko pobožnjakovstvo pred vsem svetom odkriti in to gnojzdo, krivoverstva pred vseh oči postaviti. Vsak, komur je še mar resnice, se mora z njim spajdašiti, zoper te vrage, božje, cerkvene in državne.“

Taki prilično ustni govori sicer niso mogli precej duh in srce lahkemišljene množice premotiti, a vendar so je polagoma ogrdile in zapeljale. Če tudi niso bili taki, da bi bili zoper samostana kaj sovražnega učinili, so bili pa saj pripravi, kaj takega dopustiti ali celo podpirati.

Dosti je bilo to Luskiju, drugoga ni hotel ne čakal.

Ta človek namreč, čegar življenje ni bilo hvalno in katerega je njegova razvajenost v roke pripeljala tolovajem, narisal si je bil cel načrt, kako da hoče betlehemska samostana razrušiti.

Oni časi so bili jako viharini in nemirni, ker so deželo strahovali pricestni lupezniki. Vsak trenutek so se pokazovali v sredi trgov in mest. S temi so se družili Arabci, ki so napadaje pohajali sela, sedaj v kopah, sedaj posamesni. Namen njih silovitosti je bil plen, skrunba, požar, morija. Velik strah se je ulegel na vso okolico, ki se je razlegala tje proti puščavi in od libanskega pogorja tje do morja.

Posebno so si bili izvolili ti lopovi obližje

maši, ki bo v prestolni cerkvi sv. Štefana, slovesno pokopali. Nekaj tujcev pa so poslali sorodnikom, da jih pokopljejo doma. Večina nesrečnežev bila je z Dunaja, iz vnanjih krajev bilo jih je le malo ta večer v gledišči. Med pogrešanimi je mnogo judov in mladega ljudstva, ki je v gledišči iskalo kratkega časa, pa tam našlo smrt. Iz vojaškega zavoda Friesovega poginilo je 8 lepih, krepkih in bogatih mladenčev, med njimi grof Festetič in baron Večora, pa trije profesorji. Neki oče je prišel čez pol leta ravno tisti dan domu in tje šel z ženo in štirimi otroci v gledišče, da bi praznoval svoj rojstni dan, pa so vsi zgoreli! Neki mizar šel je s svojo ženo k predstavi, doma popustivši 8 otrok, katerih najstarejši ima 16 let, in ni ju bilo več domu. Nekemu učitelju so žalostni konec storili 4 otroci, kar je očeta tako zbegalo, da je bil skočil v Donavo, pa so ga vendar še živega potegnili iz vode. Imenik nesrečnežev, ki ga objavljajo listi, kaže, da je tudi še več drugih družin, ki obžalujejo smrt več svojih ljubih. Rešilo se jih je jako malo, z galerije, za katero je bilo izdanih 920 kart, najbrže nobeden ne, ampak le iz parterja, ki jim je bilo mogoče priti na balkon pred gledišče, s kterega so poskakali v rešilno rjuho, v katero so jih gasilci na tleh lovili. Na ta način jih je bilo rešenih 146 in sicer vsi brez škode razun ene ženske, ki se je bila pri skoku vjela na svojo obleko ter si zlomila nogo. Kar jih je bilo pa na galerijah, se zaradi teme po mostovžih niso vedli obrniti kam, ter so se zadušili. Neki človek imel je k sreči pri sebi malo voščeno svečico, katero je s klinčki prižgal in si posvetil do stopnic. Tako je rešil sam sebe in 16 drugih, ki so šli za njim. V državni zbornici je včeraj minister Taaffe povedal, kolikor se je dozdej zvediti moglo o strašni nesreči, in tudi v tem vrjednem poročilu se povdarja, da glavna vzroka nesreče ata bila, ker se ni spustilo na tla železno pregrinjalo, ki loči prostor za gledalce od odra, in ker na mostovžih niso gorele svetilnice, da bi se bili vedeli ljudje kam obrniti. Zavest, da bodo poginili, napravila je bila med njimi grozen strah; neki sluga, ki je srečno odšel, pravil je, da je bil kot vojak v bitvi pri Kraljevem gradu, da pa ni slišal tako strašnega upitja, kakor v gledišči; nesrečneži so vse svetilke klicali na pomoč, in vsak je hotel prvi priti iz hiše, ter so se med seboj ruvali

in suvali, kdo bo prvi. Med mrlji našli so ljudi, ki so imeli pesti še trdo sklenjene. Mnogi so med begom popadali na tla in so bili zgubljeni, ker so jih drugi pomendrali, ki so kar čez nje bržali naprej.

Ljudstvo je strašno potrto, ob enem pa hudo razdraženo, da se nesreča vsled malomarnosti ni odvrnila, ko je bilo to vendar mogoče. Preiskava bo pokazala, kdo je tega najbolj kriv, vendar pa je iz prej omenjenega ministrovega poročila jasno, da največja krivda zadeva mestni stavbeni vrh, ki ima oskrbovati policijsko nadzorstvo, pa ni na to gledal, da bi bila pri železnem pregrinjalu in pri vodotokih stala lastna služabnika, ampak ju je gledališni vodja Jauner rabil za prestavljanje kuhinje itd., in tudi ne na to, da bi bile poleg plina gorele lampe z oljem, kakor postava zahteva, in da bi bili vsi izhodi odprti. Enako velika, če ne še večja krivda pa zadeva gledališnega vodja, ki je opustil za varstvo občinstva potrebne naprave, kakor jih postava veljeva. Jauner se svoje velike odgovornosti menda tudi zaveda in včeraj so bili po mestu že raznesli govorico, da se je ustrelil, kar pa ni res.

Da bi se taka malomarnost odvrnila, vprašala je včeraj državna zbornica vlado, kaj misli v varstvo občinstva storiti in kako zaščititi nesrečo, kakoršna se je pripetila v gledišči na ringu? Vlada te interpelacije ni čakala, ampak je bila že prej zaukazala, da se morajo natančno izvrševati dotični ukazi, in da se mora policijski nadzornik v družini z enim pooblaščencom mestnega stavbenega vrha eno uro pred pričetkom igre osebno prepričati, je li vse v redu, kar je zaradi varstva ljudi potrebno in postavno zapovedano. Poslanec Friedmann pa je v zbornici nasvetoval, naj se sestavi posebna postava, ki bo natančno določevala, kaj se v varstvo občinstva zahteva pri dovljevanji in zidanih novih gledišč.

Velika nevolja je med ljudmi, da druga gledišča, izvzemši Karlovo gledišče v Leopoldovem mestu, niso bila zaprta, ampak da se je po navadi igralo tudi pretekla dva dni. Občinstva se ve da ni bilo nobenega, in preteklo bo še nekaj dni, preden se bodo ljudje otresli strahu in zopet začeli hoditi v gledišča. Slabeje zidana pa bodo imeli odslej gotovo manj gledalcev, ker se bo vsakdo bal, da bi se enaka nesreča ne

ponovila. Zlasti je velika nevarnost v tem oziru v tesnem c. k. dvornem gledišči, in „Allg. Wien. Zeitung“ je odločno zahtevala, naj se v tem gledišči več ne igra. Res se čuje, da hočejo cesar zaukazati, naj se predstava tega gledišča odslej z opero vrsté v opernem gledišči, dokler pričeto novo c. k. dvorno gledišče ne bo popolnoma dozidano.

Za družine pri požaru umrlih ljudi začeli so nabirati mile darove. Kakor vselej, bili so cesar tudi pri tej priliki prvi, ki so svojo milodarno roko odprli ter v ta namen darovali 10.000 gld. Tudi drugi udje c. k. rodbine, razni denarni zavodi, državna zbornica, vredništva raznih listov so za nje že obilno darovali in državna zbornica je razun tega včeraj enoglasno sklenila, naj se v ta namen obrne tudi iz državnih denarjev 50.000 gld. Schönerer je bil nasvetoval 100.000 gld., pa poročevalec grof Hohenwart je rekel, da za zdaj zadostuje 50.000 gld., ako bi pa vlada več potrebovala, bo gotovo zbornica prav rada dovolila še več svoto.

Zdaj pa še nekoliko opazk o gledišču. Sozidano je bilo l. 1873 in 1874 za komično opero od neke delniške družbe, ki se je pa pri kraku razletela. Hiša stoji na tistem mestu, kjer je bil obešen umorilec ministra grofa Latourja, kterega so bili l. 1848 dunajski puntarji obesili na svetilnico na dvorišču vojnega ministerstva. Vodja Jauner je rekel, da to gledišče je kakor zakleto. Pred njim je bilo vsem podvzetnikom spodletelo, nobeden ni imel sreče, in njega je zadela nesreča najhujša. Pri tleh bili so napravili prostore za gostilno, tako krasne in zale, da jih jim na Dunaji ni bilo para in da so zahtevali za nje letne najemščine 30.000 gld. Se ve, da se noben gostilničar ni hotel lotiti, naposled jih je vendar nekdo ujel za 1500, pa še pri vsem tem ni shajal. Gledišče je zdaj lastnina mestnega razširjevalnega zaklada (Stadterweiterungsfond) ter je bilo pri vzajemni dunajski zavarovalnici in pri Nord Britisch zavarovano za 800.000 gld. Gledišna oprava, lastnina vodja Jaunerja ter vredna okoli 100.000 gld., bila je zavarovana za 20.000 gld.

Vsled požara je zidovje sprideno in se bode morala hiša podreti. Gledišča na tem kraju več ne bodo zidali, ker je sedanja nesreča pokazala, da naj stoje gledišča sama za se in ne nazidana na druge hiše, pa ne ve se

okrog Jeruzalema. Romanja k svetim krajem udeleževali so se mnogi bogati tujci. Na te so imeli piko, na te so prežali. Zato je redko kdaj minul dan, da ne bi bila ta ali ona romarska skupina napadena in oplenjena. Ravno sedaj so bili napadi vsak dan na vrsti. Po mnogih uspehih in po nekaznjivosti postali so bili jako predrzni. Celo javna in zasebna poslopja niso bila varna pred njimi. Vzeli so jih siloma, oplenili jih, če jih pa niso mogli v pest dobiti, so jih zapalili.

K takim izvržkom se je bil Luskij zašel zavetja in pomoči iskaje, da se ob svojem času maščuje.

Ni ga težko stalo jih pregovoriti, da samostani okrog Efrate so polni samih zakladov. Pravil jim je tako do duše prepričevaje, da so te hiše brez vbrane, da nimajo zadostnih moči, da se v njih pogreša čuječnosti in opreznih straž, da se kar nič ne bodo branili že zaradi tega, ker iz verakih ozirov krvi prelivati ne smejo, da so bili roparji kar mahoma užgani za napad. Uverjeni so bili, da jim samostani zlahka v roke pridejo, da jim še treba ne bode meča potegniti.

Od tega trenotka je samostanom pretihla neznanska pogibelj. Svarilna znamenja so jih opominjala opreznosti. Prebivalci si niso upali po dne stankovanju zapustiti, po noči pa ne k pokoju se podati. Posamne napade so bili že doživeli, pa so je srečno odbili. Omenjeno je bilo, da glede takih nasilstev je bil Eusebij straže ponekod razpostavil in okope naredil. Za taka opravila je bil Pretekstat kakor ustvarjen; že od mladih nog se je uril v vojnem delu in torej je bil tudi tukaj najboljši poveljnik.

Ta plemeniti odraslek hrabroslavne rodovine si ni prizanašal. Njegova bistroumnost in njegova dlan sta ga popolno usposobile. Po cele mesece je dano mu nalogo krepko izvrševal. Vsi čvrsti možje samostana postali so pod vodbo njegovo vrli vojaki, izvrstno izurjeni, na mig poslušni. Hrabrost njegova, zvezana s preudarnostjo, mu je ta hip zagotovila neomejeni upliv pri krdelcu, največjo udanost in pa vestno podločnost.

Na tem je bilo največ ležeče, da se že v napadovanju zasačeni ustavijo in oslabe.

Proti jugu je molela neka za ta namen

utrjena podrtina, spremenjena v močno trdnjavo v ravnini; in res je zoperstala navali onih trum, ki so se ob nji razpršile. Misli je bilo, da napadniki opuste nevarno podjetje, ker so se zelo upeli pri njem.

Vrh tega se je bil še Luskij v Betlehemu prikazal; prisodnost tega odpadnika bila je vsem manj strašna, lko njegova nenavzočnost. Kajti če je bil neprisočen, to se je s tem pečal, da je zbiral in podžigal zoper samostance čete lopov, kojih strasti in hudodelstev je bil deležen; ako je bil pa navzočen, njegove strasti sicer niso bile manj zlodjeve in njegovi temni naklepi ne manj hudobni, vendar ni mogel silovitosti početi zoper tiste, katere je smrtno črtil, dokler je bil sam.

A kmali se je zvedelo, kaj da pomeni ta navidezna primirnost odpadnikova.

Bila je noč. Gosta tema je krila prirodo. Tihi molk je vladal nad stvarstvom. Ta hip se pokaže na črnem nebu rdeča svetloba. Stražniki so menili, da vidijo kak zračen prikazek; al bistreje oči so vidile, da se svetloba žari, da se vzdiga jezero isker iz strašanskega pogorišča, ki ga je veter proti severu širil.

bode li na tem kraju sploh še sozidana kaka hiša. Neki list svetuje, naj se tam naredi spominek zgorelim ljudem, nekteri ljudje pa menijo, naj se tam sozida kaka dobrodelna naprava, ali pa kapela v čast Božjo. To je pač dobra in prava misel; že zadnjič sem omenjal, da se v tej nesreči kaže prst Božji ki ljudstvo opominja, da ima nad seboj višjega Gospoda, na kterega ne sme pozabiti, in da ima svetejše dolžnosti na zemlji kakor blepeti po kratkočasji. Tako tudi velik del dunajskega prebivalstva to nesrečo tolmači, zlasti ker je spodtakljiva tudi igra, ki se je imela v gledišči igrati nesrečni večer!

Politični pregled.

V Ljubljani 12. decembra.

Avstrijske dežele.

V državnem zboru je finančni minister Dunajevski predložil postavbo proračuna in pobiranj davkov. Prosil je zbornico v daljšem govoru, naj postavbo sprejme. Pri tej priliki se bo vnela gotovo viharna debata. Slovenske poslance prosimo, naj se še pri tej priložnosti oglašé za narodne srednje šole, zlasti kadar pride proračun naučnega na vrsto.

Vojaška postava bila je sprejeta po vladnem načrtu.

Vlada se resno peča s Zeithamrovim predlogom o spremembi vojnega reda za grajske na Češkem. Finančno vodstvo v Pragi je moralo vladi poslati izkaze o davkih velikoposestnikov, da bo vlada po teh razvidela, ali je predlog opravičen ali ne.

Pri mestnih volitvah v **Brau** so se Čehi in Nemci trdo borili za zmago. Nemci so zmagali s pomočjo judov in z uporabo raznih zvičaj in podkupovanj z 378 glasovi zoper 190. Lani so imeli Čehi le 140 glasov.

Iz južne **Dalmacije** se nič ne zve, kako stvari stoje. Prav dobro ne, ker se zbirajo še vedno vojaki v kotorskem okraju.

Vnanje države.

V južni **Rusiji** se ponavljajo še vedno napadi na jude. Ruski narodni krogi niso zadovoljni s carovo politiko, da on išče nemškega prijateljstva, ker Nemcem nič ne upajo in se bojé, da jih bo to prijateljstvo še drago stalo. Car pa je zopet primoran zaslonbe iskati pri Nemčiji zoper notrajne rovarje, ki mu vedno po življenji strežejo. Stvari se toraj razvijajo le Nemcem na korist. V ruski Po-

ljski se je bojda že naselilo 100.000 Nemcev, samih dosluženih vojakov, ki bodo v slučajji vojske Nemcem služili za ogleduhe. In taka vojska morda ni več daleč!

Turški listi še vedno zabavljajo na Avstrijo, ker hoče ta v Bosni vojake nabirati.

Bizmark je bojda izrekel svojo nezadovoljnost **rumunskemu** kralju, da je ta v prestolnem govoru razžalil Avstrijo. Ker je rumunski prestol popolnem marioneta v pruskih rokah, nadjati se je, da bo zdaj Rumunija dala Avstriji zadostenje.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 13. decembra. (Pogreb pri pogorišču ubitih. Preiskovanje te nesreče. — Državni zbor. — † Valentin Bleiweis. — Črne sv. maše.) Včeraj so pokopali na centralnem pokopališču 82 iz zgorelega gledišča izvlečenih mrtvecev. Ob 9. uri bila je v prestolni cerkvi sv. Štefana slovesna črna sv. maša, ki jo je daroval pomožni škof Angerer, in ktere so se vdeležili s cesarjevičem Rudolfom vsi tukaj bivajoči nadvojvodi in nadvojvodinje, razni dostojanstveniki in obilno dunajskega prebivalstva. Potem pa se je vse peljalo na pokopališče, kamor so bili že prejšnji dan prepeljali mrtlice. Za vseh 82 skupali so bili eno samo 18 sežnjev dolgo, 14 čevljev široko in 6 čevljev globoko jamo, okoli ktere so v polokrogu stale truge. Najprej je katoličane blagoslovil prošt votivne cerkve dr. Maršal, za njim so prišli na vrsto armenci, potem protestantovski pastori in naposled judovski rabinari. Ljudstvo je bilo silno potrto in neka žena je tam znorela, ter je v eno mero kričala: ogenj, ogenj!

Razum že pokopanih je bilo v mrtvašnici še 31 mrtlicev in včeraj so jih zopet izkopali 17, ki so pa tako poškodovani in spremenjeni, da jih ni lahko spoznati. Iz zdravstvenih ozirorov so jih tudi precej dejali v železne truge ter jih odpeljali na pokopališče. Prej pa so jih fotografirali, da jih bodo zamogli njih rodovinci spoznati, ako bo mogoče, vsaj po fotografiji in po oblečenih ostankih, ktere magistrat hrani.

Dunajski listi so še vedno polni poročil o tej grozni nesreči ter odločno zahtevajo, naj se oistro kaznujejo vsi, ki so jo zakrivali. Zlasti jo ljudstvo razsrjeno nad gledišnim vodjem Jaunerjem ter bi se bilo včeraj skoraj zaustilo nad vodjem Karlovega gledišča g. Tevelem, ker ga je imelo za Jaunerja. Včeraj popoldne je nadvojvoda Albrecht ogledoval razvaline pogorelega gledišča ter skrbno pozvedoval po posameznih okoliščinah. Tudi cesar so včeraj prišli iz Gödöllő na Dunaj, ter so že včeraj poterdili postavbo, ki vladi dovoljuje 50.000 gl. podpore za nesrečne družine pri požaru ubitih ljudi. Vlada je pri tej priliki pokazala svojo vsestransko skrb za ljudstvo ter s tem levičarjem vzela priliko se zaradi strašne nesreče znosevati nad vlado. Kakor levičarski listi poročajo, so liberalci to nameravali, pa se slednjič vendar spametovali in molčali. Policijski predsednik Marks pa se bode težko opravičil, da bi ne bil zanemarjal svoje dolžnosti, in včeraj je bil že počil glas po mestu, da dobi odpust, kar je pri visokih gospodih zmerom znamenje, da za odpustem pride neradovoljni pokoj. Listi tudi naznanjajo, da se je že pričela sodnijska preiskava zoper ljudi, ki so imeli pri gledišču kaj opraviti, in so morda krivi nesreče. To je iz natančnejih poročil gotovo, da bi se jih bilo še mnogo rešilo, ko bi bili ljudje prej z lučjo hiteli v gledišče

na pomoč in bi ne bili policaji pa gasilci njim ki so se bili rešili in so za Božjo voljo prosili, naj z lučmi gredo v gledišče, maloverno odgovarjali, da nobenega človeka ni več v gledišči.

Pa je že moralo taki pritil Bog je strašno obiskal dunajsko prebivalstvo, pa le malo jih je ki to sprevidijo. Liberalni listi so še 8. t. m., ko se je zvečer pripetila grozna nesreča, jutraj vdrihali po papežu in katoliški cerkvi, se norčevali iz brezmadežnega spočetja Marije Device in iz cerkvenih slovesnost, ki so se tistega dne vršile v Rimu, in prepričani smo da bode ta brezbožna druhal, ki je zdaj nekoliko obmolnila, čez nekoliko dni enako brezbožno pisarila, ko bode nesreča vsaj nekoliko pozabljena.

Državni zbor je bil včeraj sejo preložil na zvečer ob 6. uri, da so se zamogli poslanci vdeležiti sv. maše in slovesnega pogreba. Pri večerni seji se je nadaljevala posebna obravnavo vojaške postave in so bile z večino sprejete premembe glede ljudskih učiteljev in mešanih komisij, o kterih sem že prej natančno poročal. Danes bode vojaška postava dovršena, potem pa pride v razgovor postavba o začasnem pobiranj davkov, in ako bo mogoče, tudi Herbstov nasvet glede deželanske banke. Sklep zborovanja pred prazniki utegne biti 20. t. m.; eni so mislili, da bode mogoče že v soboto 17. t. m. iti na počitnice, pa treba bode še čakati sklepov gospodske zbornice glede vojaške postave.

Včeraj popoldne ob dveh bilo je v škotski cerkvi blagoslovljeno truplo ranjkega Valentina Bleiweisa, potem pa po južni železnici prepeljano v Ljubljano, kjer bode pokopano pri sv. Kristofa poleg brata dr. Janeza Bleiweisa. Ranjki je umrl v 68. letu svoje starosti že 9. t. m. zvečer ob 11. uri, (ne 10. t. m., kakor sem zadnjič poročal); tedaj 10 dni pozneje ko dr. Bleiweis in je zapustil dva že odrasla otroka, sina Antona in hčer Valentino. Cerkevne svečanosti se je vdeležilo premnogo znancev in prijateljev ranjkega, med njimi državni poslanci kranjski. Iz Ljubljane je bil došel g. Franc Souvan mlajši, kteremu je bil ranjki Bleiweis stric, da spremi njegovo truplo v Ljubljano.

Jutri napravijo Poljaki črno sv. mašo v votivni cerkvi za ranjkega tovariša svojega poslanca Pengovskega in njegovo ženo Marijo, ki sta tudi poginila v pogorelem gledišču in kterih dozdej še niso našli. Ravno v isti cerkvi bo prej slovesna črna maša za vse pri tej pri tej priliki umrle, pri minoritih pa napravi naučno ministerstvo cerkveno slovesnost za ranjkega svojega koncipista Steinerja, ki je bil tudi v gledišči vsmrten.

Domače novice.

V Ljubljani, 15. decembra.

(Avgust Senoa †.) Umrl je v Zagrebu slavni hrvatski pisatelj Avg. Senoa. Bil je eden najboljših jugoslovanskih pisateljev. Ker so se Hrvatje tako mnogobrojno udeležili pogreba našega dr. Bleiweisa, spodobi se, da bi bili tudi Slovenci v obilnem številu zastopani pri pogrebu A. Senoe.

(Pogreb Valentina Bleiweisa), brata našega r. očeta Janeza Bleiweisa, se je vršil v torek popoldne pri navzočnosti mnogo odlične gospode, med njimi so bili g. deželni predsednik Vinkler, g. podžupan Fortuna, dr. Schiffer in drugi. Pevci ljubljanske čitalnice so zapeli pri grobu žalostinke. Ranjki je zapustil revnim šolarjem v Kranju 5000 gl.

(„Učiteljski tovarš.“) Ker je g. Močnik nekoliko obolel, prevzel je vredništvo „Tovarša“ zopet g. vodja Praprotnik, ustanovitelj tega vrlega učiteljskega lista. Vredništvo ostane toraj v spretnih rokah, in je le želeli, da bi se vsi slovenski učitelji zbrali okoli „Tovarša“, ki stoji na trdni podlagi.

(5 božičnih pesmi.) zložil Leopold Cvek toplo priporočamo. Vsi napravi so lepi in božičnim praznikom primerni; tudi imajo cerkveno dostojnost, kar je glavna reč. Dobijo se v katoliški bukvarni in pri g. Gerberji po 30 kr.

(Obrtna zadruga.) V četrtek se je konstituiral odbor novega društva „obrotna zadruga“, ter je bil voljen J. Horak za predsednika, A. Klein za podpredsednika, V. Rudholzer za blagajnika.

Razne reči.

— Spremembe v lavantinski škofiji: Č. France Zdovšek, kaplan v Slov. Bistrici, je nastopil župnijo v Solčavi; na njegovo mesto pri č. g. Miha Žnidar iz Loke, v Loko č. g. Martin Kralj iz Gornjega Grada, v Gornji Grad dozdašnji farar oskrbnik solčavski č. g. Vinko Čepin.

— Božična darila z obleko, obutalom itd. se bodo delila vbožnim učencem in učenkam iz mestnih šol v Celji prihodno nedeljo 18. decembra; učencem in učenkam v okoličanskih šolah pa 28. decembra na nedolžnih otročičev dan. Ob tej priliki se bo igrala božična igra „Sveta noč.“ Natanjčnejši načrt o tej veselici naznani „Slovenec“ pozneje.

— Grozen strup je — mēd. Neka mati hoče iti na polje ter postavi skledo s satovjem na toplo peč, da bi ga laglje za praznike sčistila. Pokrije skledo s sitom ter oestro naroča otrokoma, se skledo ne dotakniti, ker je hud strup noter. Nekaj časa pogledujeta z grozo na peč; pozneje se začneta igrati ter na vse pozabita. Ali kaj, ko nesreča ni nikoli ugnana! Mali Janezek ubije šipo v oknji, prestrašena Marička spusti neko steklenico, katero ima ravno v roki, natla, da se v razbije. Jok in stek! Beživa iz hiše, da nas ne bodo nikoli več videli, pravi Janezek. I kaj bova pa jedla in kje bova v zimi čez noč, odgovarja deklica. Res, pravi fantek, ali mama so vendar rekli, da naju ubijejo, če bova kaj škode naredila. I veš kaj narediva? Uni le strup pojediva, bova še naj pred mrtva; dolgo tako ne bova živa ne zunaj na snegu, ne doma, kadar mati pridejo. Rečeno, storjeno. Od začetka se sicer kremžita ter pri vsakem grižljeju pravita, kako ju po trebuhu ščiplje; poslednjič se pa navadita in do dna ves strup pomalčevata. Žalostna se stisneta v nek kot ter z nemirno vestjo pričakujeta smrti.

Namesti nje pride pa kmalo ojstra mati domú ter se začne jeziti, ker takoj pri vstopu zapazi vbito šipo, in vidi druge čepinje po tleh. Čakajta otročaja, naj vaju le dobne! beseduje, ko ji mala Marička ihtijoča pa mlo pravi: Odpustite mama, in nikar naju ne pretapajte, saj bova tako kmalo umrla, ker sva bojé se kazni uni le grozni strup na peči pojedla. — Mati se proč obrne ter ne vé, bi se li jezila ali smejala nespametnima otročajema. Saj otročjega strahu pred smrtjo ni čutila.

— Morilec in bogotajec. Kam pride svet brez vere, tega naj se uče naši liberalci iz sledečega dogodka. V Taresini na Ogerskem umoril kmet Szabo dva svoja žlahtnika, ker mu nista hotela žita posoditi. Sodnik ga vpraša:

„Ali ste res s tem namenom tje v hišo šli, da bi ta dva umorili?“ Morilec reče: „Res.“ „Ali vam nič ni žal?“ „Nič“, reče hudobnež. „Ali ne verujete v Boga nebes in zemlje?“ prasha sodnik. Morilec: „Boga ne poznam. Pri nas v Tarcsu je en gospod, ki pravi, da ni Boga, da je vse le natora ali priroda.“ Szabo bil je obsojen k smrti na vislice, pa se zato še zmenil ni, ter ni kazal nobenega kesanja.

— Fajfa ga je izdala. Neki gospodinji v Radotinu na Českem je bilo ukradenih pet kokoši in štiri race. Tatu niso mogli uganiti, pa našli so v hlevu eno fajfo, ktere nobeden od možkih ni spoznal za svojo. Mislili so toraj da bi vtegnil to fajfo tisti tat v hlevu pozabiti. Raztrosili so toraj, da je nekdo našel na trgu fajfo, in kdor jo je zgubil, naj se oglasi. Tat je bil res tako neumen, da je šel v to past, ali pa se ni mogel spomniti, kje je fajfo zgubil. Brž ko je rekel, da je fajfa njegova, so ga prijeli in odvedli na sodnijo, kjer je tatvino obstal in bil obsojen na tri tedne ječe.

— Roparsko maščevanje. V Bosni je še zmirom dosti roparjev. Okoli Zvonika je dolgo časa razsajal roparski poglavar Tomo Bjelič. Prijeli so njegovo ženo in otroke, njega pa niso mogli v pest dobiti. Ker so mu bili žendarmi pa vendar zmirom za petami, sklenil je Bjelič, zbežati v Srbijo čez Drino. Pustil je brodnika prašati, kdaj bi mogel njega in tovarše čez Drino prepeljati. Brodnik je rekel, da danes ne, ampak jutri. Med tem časom pa je brodnik stvar naznanil žendarmom in tudi povedal, kje so roparji skriti; to je brodnik storil menda iz lakomnosti, ker je bilo na Bjeličevo glavo 100 cekinov razpisanih, kdor ga vjame ali izda. Res so prišli žandarji in zajeli roparje. Bjelič in njegovi štirje tovarši so jih zapazili, brž spoznali, da jih je brodnik izdal, in pogovorili se tako, da naj vsak na drugo stran beži, tako da žandarji ne bodo vedeli, za katerim bi tekli. Res so na ta način vsi drugi ušli, samo poglavar Bjelič je prišel enemu od žandarjev tako blizu, da ga je ta v noge vstrelil, in krogla mu je šla skoz obe nogi. Pa še na tleh ležeč se je Bjelič branil in streljal z revolverjem. Slednjič mu je vendar žandarm s sabljo glavo preklal. Brodniku, ki jih je izdal, pa kazen ni odšla. Dva od tistih štirih roparjev sta prišla k brodniku kot kmeta preoblečena in sta ga prosila, naj

jim prepelje nekaj žita čez vodo. Ker sta videla, da je brodnik sam doma, sta ga z nožmi zaklala in zbežala.

— Anglija šteje 35 246 000 prebivalcev, 17,253,947 možkih in 17,992,562 žensk. Irski otok ima zdaj samo 5 milijonov prebivalcev, l. 1841 pa jih je bilo še 8 milijonov. To valed tega, ker se Irski silno izseljujejo v Ameriko, kjer se jim bolje godi, ko pod angleško vlado, kjer so tlačeni in zaničevani sužnji ali najemniki. Mesto London šteje blizo 4 milijone prebivalcev.

Po katoliški bukvarni se dobivajo:

Blätter für Kanzel-Beredsamkeit.

Unter gefälliger Mitwirkung der Herren: Friedrich Baumgarten, inf. Domdechant in Linz; Dr. Valentin Hackel, Professor der Theologie in Leitmeritz; Dr. Hebenstreit, Dompfarrer in Graz; Dr. Anton Kerschbaumer, Propst und Pfarrer in Krems; F. E. Krönes, Schul-Direktor in Neutitschein, und Dr. Anselm Rieker, k. k. Universitäts-Professor in Wien.

Redigir von Anton Steiner, Cooperator bei St. Augustin in Wien.

Jährlich 10 Hefte von 5—6 Bogen gross-8° — Preis 3 fl. 60 kr. 3. W. Mit Franco-Versendung jedes einzelnen Heftes 4 fl. 20 kr. (3)

Od II. zvezka sta do zdaj izdana dva šoitka. Zvezek I. se lahko še ves dobi.

Velika razprodaja

50% cene je, ko navadno.

Dober kup ure.

Jaz pošiljam ure proti poštnemu povzetju, in komur ura ni všeč, dam denar nazaj. Tedaj je kupčija brez nevarnosti.

- 1 cilindur ura iz srebernga niklja z verižico, prej 12 gl., zdaj 5 gl. 25 kr.
- 1 ura na sidro iz srebernga niklja z verižico, prej 15 gl., zdaj 7 gl. 25 kr.
- 1 srebrna remontoir Washington ura z verižico, prej 30 gl., zdaj 15 gl.
- 1 srebrna ura na sidro z patentiranim kolesjem in verižico, prej 25 gl. 11 gl. 25 kr.
- Zlata ura za gospe, prej po 40 gld., zdaj po 20 gl. z verižico okoli vratu.
- Zlata remontoir ura prej po 100 gld., zdaj po 40 gl. (7)

Za 5 let dober stojim.

A. Fraiss,

Wien, Rothenthurmstrasse 9, gegenüber dem erzbischöflichen Palais.

Važno za vsako hišo!

Cela mizna oprava iz britanskega srebra za le 8 gld.

Elegantno delo, ne zarjavlji, in se vedno tako ohrani, v podobi in barvi pravega srebra, in je najboljša stvarina za mizno opravo, razun srebra. Za 8 gl. se dobi cela mizna oprava iz najboljšega britanskega srebra. Dobri stojimo, da ostane oprava vedno bela.

- 6 nožev iz britanskega srebra z angleško jekleno ostrino,
- 6 vilice iz britanskega srebra, fina in težka roba,
- 6 žlice iz britanskega srebra,
- 12 žličic za kavo, iz britanskega srebra,
- 1 mlečni zajemnik iz britanskega srebra,
- 1 zajemalnik za juho iz britanskega srebra, težko, dobro blago,
- 2 lepa svečnika,
- 6 jajčnih posodice,
- 6 tac, lepo izdelane,
- 1 posoda za poper ali sladkor,
- 1 presejalnik za čaj,
- 6 tačice za nože in vilice

54 kosov.

Naroči se proti poštnemu povzetju, ali pa da se denar naprej pošlje.

Zaloga britanskega srebra

C. Langer,

Wien, II. grosse Schiffgasse 28.

Opomba. Komur bi oprava ne ugajala, pošlje naj jo v 10 dneh nazaj in bo dobil svoj denar nazaj razun poštnih stroškov.

Važno za vsako hišo!